

In memoriam Gonzalo Haya Prats

Apreciado Gonzalo:

Any sí i any també, a [Lamiarrita](#), citaves, escaigués o no escaigués, aquest text evangèlic:

ἔξομολογοῦμαί σοι, πάτερ,
κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς,
ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν,
καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις·
ναί, ὁ πατήρ,
ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου.

T'enalteixo, Pare,
Senyor del cel i de la terra,
perquè has amagat tot això als savis i entesos.
i ho has revelat als senzills.
Sí, Pare,
així t'ha plagut de fer-ho.

Lc 10, 21 / Mt 11, 25_26

No eres tu l'únic en citar aquest text. Era, al llarg dels anys, un text repetitiu a Lamiarrita, sense que es manifestés cap dubte de què eren paraules del mateix Jesús. Un any ja em vaig preparar el meu comentari, però aquell any, el teu darrer any de Lamiarrita, no el vas treure a col·lació i jo em vaig quedar amb les ganes.

Amb el temps em va arribar a estranyar que Jesús, personificació de la Saviesa (Σοφία), ataqués els “savis” (σοφοί): seria com llençar pedres sobre la seva pròpia teulada. En citar aquest text, no et llençaves pedres sobre la teva pròpia teulada? Perquè tu, com jo i com tants altres que repeteixen aquesta frase, pertanyem al grup dels “savis i entesos” (σοφῶν καὶ συνετῶν). De cap manera som els *nens*, els *petits*, els *senzills*, sigui com sigui que traduïm la paraula *νήπιος*.

Suposo que ja has acceptat, [després d'unes “precissions”· meves](#), que no podem dir “*Jesús va dir que...*”, sinó que sempre hem d'anteposar un “*Tal evangeli, tal document diu que Jesús va dir...*”.

En el nostre cas concret, seguint la hipòtesi més acceptada avui, hauríem de dir: “*El document Q diu que Jesús va dir que...*”.

[John P. Meier](#) es quedaria aquí; altres, potser més arriscats (com [John S. Kloppenborg](#), [Burton L. Mack](#)) precisarien una mica més: *Q3*, el tercer i darrer estrat de la redacció del document Q, els darrers afegits al text.

Però nosaltres, pel que avui ens toca, ens podem quedar com Meier: és un text del Document Q.

[El document Q](#)

I preguntar-nos on sorgeix i quins són els autors d'aquest document evangèlic.

Les dues respostes de Kloppenborg

Sobre la seva ubicació:

Parece adecuado concluir que la gente Q está asociada con ciudades lo bastante grandes como para tener mercados y un pequeño sector de escribas, y lo bastante cercana a los centros mayores de Tiberías y Séforis como para entrar en contacto periódico con los fariseos y otros representantes de la hierocracia de Judea.

Las lealtades culturales de Q, sin embargo, están con el campo galileo y contra la ciudad, a la cual se mira con desconfianza y recelo. (Pàg. 261)

Sobre els autors: eren escribes de poble (κομογραμματεύς).

A la pregunta de quién estaba en situación de formular el evangelio tal como está formulado, parece que cabría dar esta respuesta: notarios y escribas de pueblos y ciudades menores. Estos eran la personificación local de la técnica literaria y, dentro de la vida del pueblo, los más conscientes de muchos de los asuntos que preocupan a Q (deudas, divorcio, pleitos), pues eran ellos quienes escribían los contratos de préstamos, las demandas y los libelos de repudio. Dichos escribas no se deben situar demasiado alto en la escala profesional.

Evidentemente fue formulado para dirigirse a personas que vivían en (o próximas a) una situación de mera subsistencia, que experimentaban el conflicto, endémico en la vida de ciudades y pueblos, y también las presiones esporádicas provocadas por la prestación personal, los tributos y otras exacciones. (Pág. 256)

[Q. El evangelio desconocido](#) (2005)

[Excavating Q: the History and Setting of the Sayings Gospel](#) (2000)

El document Q (document escrit en grec que havia arribat a Mateu i Lluc) tenia la seva interpretació de Jesús, però no era l'única interpretació que existia als cercles que es reclamaven com a seguidors de Jesús. Entre altres diverses hi havia la interpretació d'un altre document, també escrit en grec, que podem anomenar el document de la passió i

resurrecció. Aquest document havia arribat a Marc i Joan, i, a través de Marc, a Mateu i a Lluc.

[Evangelis i documents](#)

Els “*escribes de poble*” (el document Q) no sabien res ni del “*Jesús del madero*” ni del “*que anduvo en la mar*”; no sabien res ni de la passió de Jesús ni de la seva mort, ni que aquesta havia estat expiatòria ([per molts?, per tots?](#)). No sabien res de la resurrecció ni de les aparicions.

Enfrontat a ells un altre document que sabia tot això i moltes més coses...

Qui eren els seus autors?

[John Dominic Crossan](#) no dubta a assenyalar-los com un “*grup summament culte i refinat*”

La profecía y la historia empezarán a entremezclarse, influyéndose e incluso creándose recíprocamente. Es evidente, por supuesto, que semejante actividad requiere una habilidad literaria, erudita y exegética sumamente refinada. (427)

La búsqueda exacta y la cita literal suponen no sólo un alto grado de erudición, sino también una destreza exegética. (427)

Lo que ocurrió más tarde en una rama de la tradición sumamente culta y refinada fue que se produjo un afanoso escrutinio de las Escrituras. (433)

[Jesús: vida de un campesino judío \(1994\)](#)

[The historical Jesus: the Life of a mediterranean jewish Peasant \(1991\)](#)

No et sembla, Gonzalo, que aquest grup a què es refereix Crossan és el mateix grup dels “*savis i entesos*” del document Q?

Els “*escribes de poble*” també sabien fer les seves “*exegesis*”... Només era una baralla més entre tantes que se n’anaven succeint en aquell “*primer cristianisme puntejat amb una desconcertant varietat de comunitats i sectes, rituals i creences sobre una entitat “Crist/Jesús” “, la majoria de les quals mostren poc terreny comú i cap autoritat central*”. Els que em van llegint ja saben que estic citant, una vegada més, [Earl Doherty](#).

Vols un altre exemple de baralla? Una que pot guardar una certa relació amb aquesta.

Opció
Galilea

Però ara aneu a dir als seus deixebles i a Pere: “Ell va davant vostre a Galilea; allà el veure, tal com us va dir” (Mc 16,7)

Quedeu-vos a la ciutat... No us allunyeu de Jerusalem; espereu-hi aquell que el Pare ha promès i que us vaig anunciar. (Lc 24, 49; Ac 1,4)

Opció
Jerusalem

[Al tercer dia](#)

Els meus altres "diàlegs" amb Gonzalo

He recordat que el 2009 Pope Godoy, en un diàleg que vam mantenir sobre el Regne de Déu i els romans, em va parlar d'un tal Gonzalo:

Sin duda, la historia tiene muchos vericuetos y siempre es difícil imaginar qué hubiera pasado si en lugar de ocurrir aquello hubiera ocurrido lo otro. Pero yo creo que podemos buscar algunas explicaciones al hecho de que se desdibujara la predicación del Reino de Dios. Como el tema es largo, prefiero añadirte en fichero aparte lo que yo escribí a Gonzalo Haya, antiguo jesuita y compañero de curso en filosofía y en teología.

[L'escrit a Gonzalo Haya](#)

El 2014, si les dates no em fallen, va venir Gonzalo com a "predicador" de Lamiarrita. No es va quedar sense el meu comentari:

[LES "DESHONESTIDADES"
D'UN TEÒLEG "HONESTO"](#)

I després en seguiren altres:

[MI RESPUESTA A COMENTARIOS DE GONZALO EN ATRIO](#)

sobre la meva catequesi
"L'error del déu encarnat"

[Els comentaris de Gonzalo](#)

[GRÀCIES PER L'ARTICLE](#)

El *Populismo del papa de Loris Zanatta*

[LECTURA PERSONAL DELS EVANGELIS](#)

Els meus "matisos" a un article de Gonzalo

Lamiarrita 2015